

KØBENHAVNS BIBLOTEKER

AKTIVITETER OG NØGLETAL 2019

Indhold

Indledning..... s. 3

Det fysiske bibliotek..... s. 4

Fysiske besøg

Fysiske besøg pr. bibliotek

Fysiske besøg pr. time

Fysiske besøg i ydertimerne

Henvendelser i det fysiske bibliotek

Henvendelsesflyt

Det digitale bibliotek..... s. 8

Biblioteket Online

Besøg på bibliotekshjemmeside

Bibliotekernes app

Nyhedsbreve og digitale forløb

eReolen

Nationale digitale udlån

Digitale udlån

Unikke lånere af e-bøger

Unikke lånere af netlydbøger

Unikke lånere på Filmstriben

Udlån på Filmstriben

Litteratur og læsning..... s. 16

Fysiske og digitale bogudlån

Fysiske bogudlån pr. bibliotek

Lånere

Udlån af børnebøger

Fysiske udlån - børne- og voksenbøger

Læseklubber

Arrangementer

Børn og unge..... s. 22

Skolesamarbejde

Daginstitutioner

Partnerskaber

De første 100

Børnebiblioteker

Indledning

Hvordan skaber bibliotekerne størst værdi for borgerne i dagens samfund? Dette spørgsmål har været diskuteret ivrigt de seneste år, og med afsæt i diskussionerne har Københavns Biblioteker lagt en ambitiøs plan – *Biblioteksplanen 2019-2023*. Den blev vedtaget i oktober 2019 og danner rammen om biblioteksudviklingen de kommende år.

Biblioteksplanen 2019-2023 indeholder fire fokusområder for biblioteksudviklingen – *Det fysiske bibliotek, Det digitale bibliotek, Litteratur og læsning* samt *Børn og unge*. I den formuleres 13 indsatsler, som skal bidrage til, at bibliotekerne løser kerneopgaven – nemlig at skabe *ivrige læsere, kritiske kulturforbrugere og engagerede borgere*.

I København skal bibliotekerne skabe gode rammer om borgernes læselyst. Det kræver moderne fysiske rammer, gode digitale tilbud samt relevante arrangementer, der giver både store og små københavnere lyst til at læse mere.

Vi elsker bøger – en festival for børnelitteraturen

2019 var året, hvor første udgave af børnelitteraturfestivalen *Vi elsker bøger* løb af stablen. Med mere end 160 arrangementer på ni dage nåede festivalen ud til børn, børnefamilier, bedsteforældre og fagpersoner i hele byen.

Festivalen er et eksempel på, hvordan strategisk fokus på litteratur, læsning, børn og unge kan omsættes til værdi for borgerne i form af en familiefestival, der handler om at give børn lyst til at læse mere.

De vigtigste tendenser i 2019

Denne rapport præsenterer aktiviteter og nøgletal fra 2019 inden for de fire fokusområder, som fremgår af *Biblioteksplanen 2019-2023*.

- **Det fysiske bibliotek** – Der var 3,76 mio. besøg på Københavns Biblioteker i 2019. Pga. opsætning af nye besøgstællere kan besøgstallet ikke sammenlignes med foregående år. Et enkelt bibliotek åbnede i helt nye rammer, da Nørrebro Bibliotek flyttede ind i den gamle sporvognsremise i Nørrebrohallen i august 2019.
- **Det digitale bibliotek** – Der var igen i 2019 stor stigning i udlånet af digitale bøger, som steg med 35 pct. i forhold til 2018. Mange københavnere fik desuden øjnene op for bibliotekets app, der ved udgangen af året havde 15.000 månedlige brugere – 119 pct. flere end i starten af 2019.
- **Litteratur og læsning** – Udlånet af fysiske bøger i 2019 er på niveau med udlånet i 2018. Litteratur og læsning har desuden været omdrejningspunktet for et stigende antal af bibliotekernes arrangementer. Fremover er det ambitionen, at en endnu større andel af arrangementerne skal omhandle litteratur og læsning.
- **Børn og unge** – Udlånet af fysiske børnebøger er steget 6 pct. og udgør næsten halvdelen af udlånet af fysiske bøger. Det skyldes ikke mindst bogkonceptet *De første 100*, hvor kvalitetstitler inden for børnelitteratur indkøbes i store mængder og udstilles på alle biblioteker.

Det fysiske bibliotek

Fysiske besøg

I 2019 var der **3.760.000** fysiske besøg på Københavns Biblioteker. I 4. kvartal var der 11 pct. flere besøg end i samme periode i 2018.*

Attraktive fysiske rammer skaber flere besøg

Gode fysiske rammer er afgørende for, at borgerne har lyst til at tilbringe tid på biblioteket. Derfor arbejder bibliotekerne løbende på at forbedre de fysiske rammer, som uundgåeligt bliver nedslidte, når de hver dag benyttes af børn og voksne.

Senest er Nørrebro Bibliotek flyttet ind i Nørrebrohallen i august 2019. Det nye bibliotek byder på attraktive fysiske rammer, og placeringen tæt på andre kultur- og fritidstilbud gør det nemt for borgerne at lægge vejen forbi biblioteket.

Flytningen af Nørrebro Bibliotek har medført en stigning i besøgstal og udlånstal. I 4. kvartal 2019 var der 104 pct. flere besøg og 8 pct. flere udlån af fysiske bøger end i 4. kvartal 2018, hvor biblioteket lå i de gamle lokaler.

Med *Biblioteksplanen 2019-2023* er det ambitionen at forbedre de fysiske rammer på bibliotekerne. Det sker bl.a. gennem etableringen af en ny børneetage på Hovedbiblioteket og modernisering af børnebibliotekerne på seks biblioteker i byen.

* I sommeren 2018 blev der sat nye besøgstællere op på Københavns Biblioteker. Besøgstal fra de gamle og de nye besøgstællere er ikke direkte sammenlignelige, og derfor kan det samlede besøgstal for 2019 ikke sammenlignes med tidligere år.

Kilde: Sensortek, Vemco og Cicero(udlaan). Besøgstillene giver en indikation af aktivitetsniveauet, men er behæftet med en vis usikkerhed. Kommentarer: Besøgstal for **Vesterbro** udeladt pga. problemer med besøgstælleren. Borgerservice på **Hovedbiblioteket** og **Valby** lukkede i hhv juni og april 2019. Ombygning og indskrænket børnebibliotek på **Hovedbiblioteket** i nov-dec. **Sydhavnen** - lukket 11-14. juni og ombygning i en længere periode uden besøgstællere. **Vigerslev** - lukket i uge 44-45. **Sundby** - delvist lukket i 2 uger og helt lukket i 4 uger pga. ombygning.

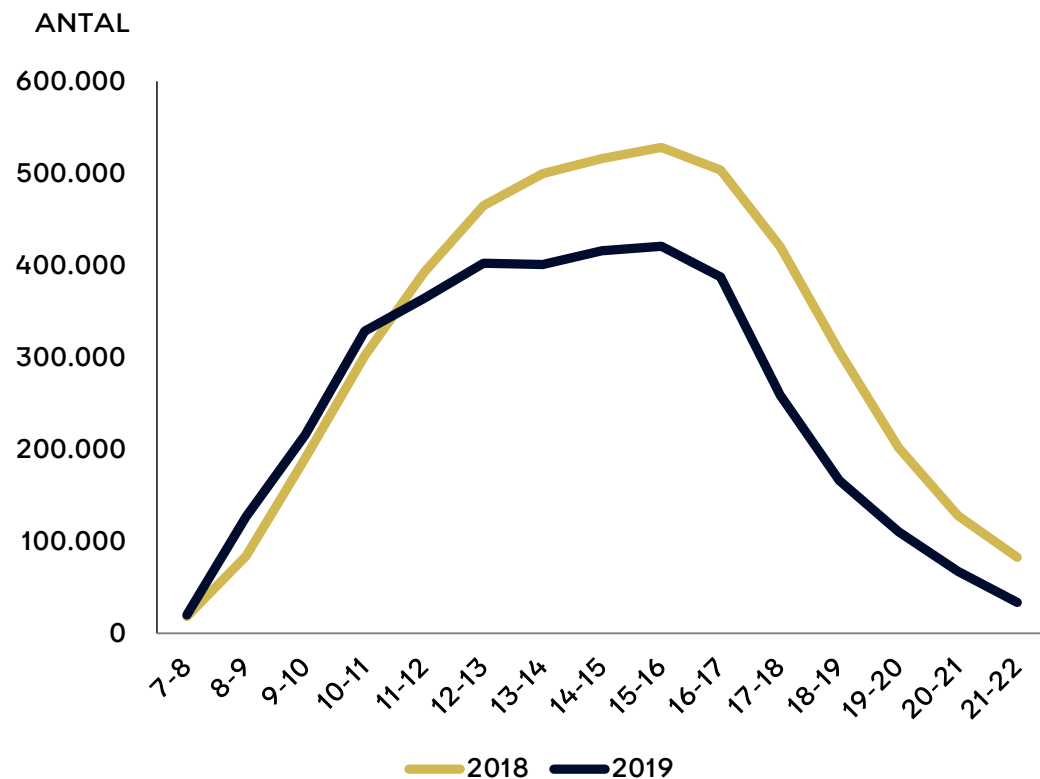
Fysiske besøg pr. bibliotek

TABELLEN VISER, HVORDAN DE FYSISKE BESØG FORDELER SIG PÅ DE KØBENHAVNSKE BIBLIOTEKER I 2019.

Enhed	Bibliotek	Besøg pr. bibliotek (i 1.000) i 2019
Hovedbiblioteket	Hovedbiblioteket	650
Kultur N	BIBLIOTEKET	164
	Blågården	156
	Brønshøj	184
	Nørrebro	415
	Husum	63
	Tingbjerg	93
Kultur V	Vesterbro	-
	Vanløse	180
	Valby	203
	Sydhavnen	54
	Vigerslev	95
Kultur S	Islands Brygge	97
	Sundby	364
	Christianshavn	99
	Solvang	76
	Bibliotekshuset	122
	Ørestad	226
Kultur Ø	Øbro Jagtvej	202
	Østerbro	228

Fysiske besøg pr. time

GRAFEN VISER GOD KAPACITETSUDNYTTELSE HEN OVER DAGEN, DOG MED STØRST AKTIVITET FRA 12-18. DET ER DERFOR I LØBET AF DETTE TIDSRUM, AT DE FLESTE BIBLIOTEKER TILBYDER INDIVIDUEL BIBLIOTEKSBETJENING I HVERDAGENE.

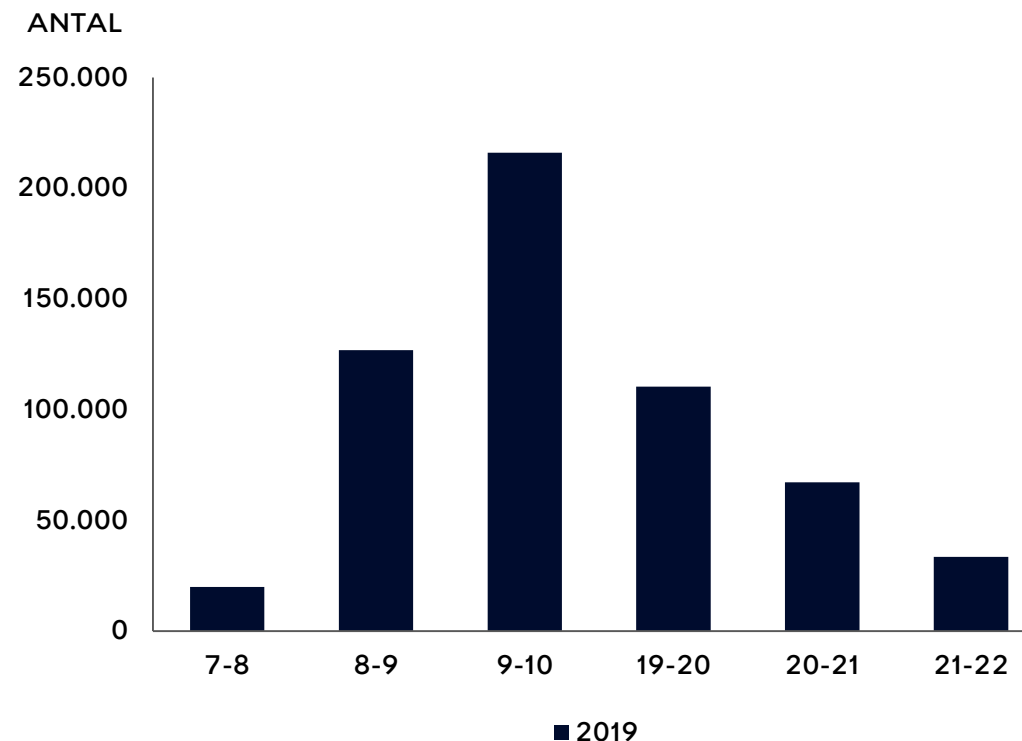

Kilde: Sensortek og Vemco.

Besøgstillene giver en indikation af aktivitetsniveauet, men er behæftet med en vis usikkerhed. I sommeren 2018 blev der sat nye besøgstillere op på Københavns Biblioteker. I den periode er der konstrueret data for enkelte biblioteker. Besøgstal fra de gamle og de nye besøgstillere er ikke direkte sammenlignelige.

Besøg i ydertimer

I 2019 VAR DER 574.000 BESØG I YDERTIMERNE, HVILKET SVARER TIL 15 PCT. AF ALLE BESØG PÅ KØBENHAVNS BIBLIOTEKER. TABELLEN VISER; AT DER ER MARKANT FLERE BESØG I YDERTIMERNE OM MORGENEN END OM AFTENEN.

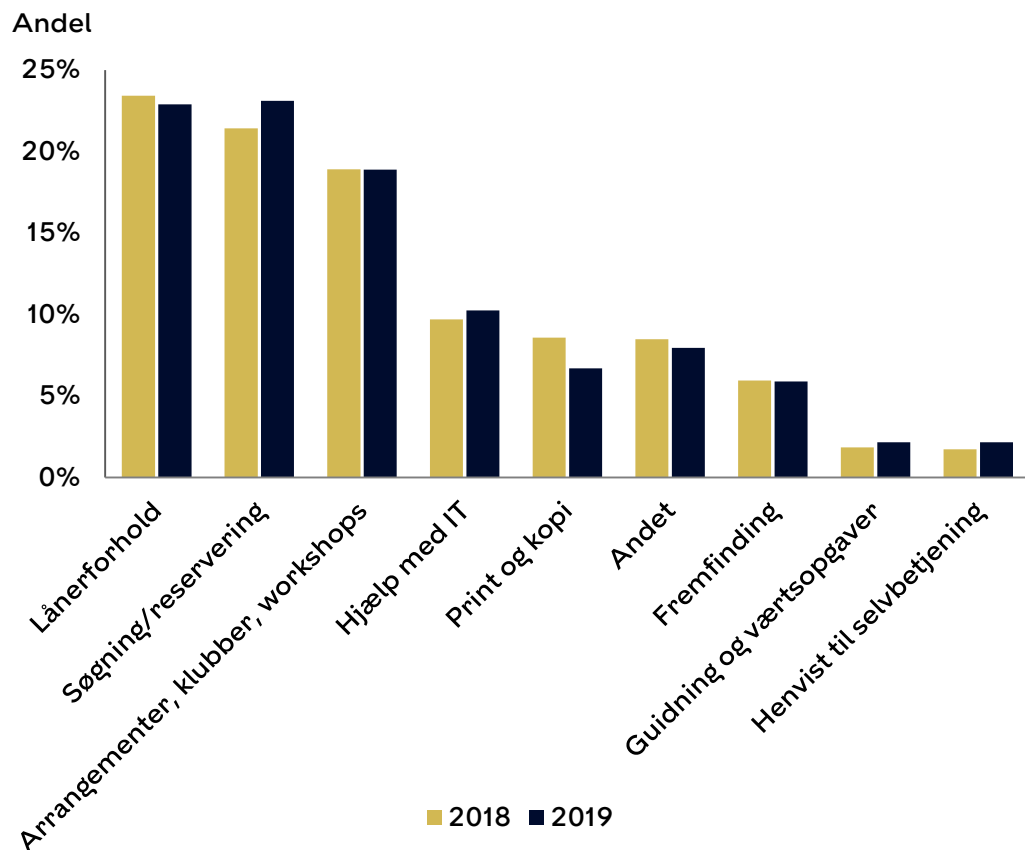

Kilde: Sensortek og Vemco.

Besøgstillene giver en indikation af aktivitetsniveauet, men er behæftet med en vis usikkerhed.

Henvendelser i det fysiske bibliotek

FORDELINGEN PÅ HENVENDELSESTYPER DE SENESTE TO ÅR ER NÆSTEN ENS. AMBITIONEN ER, AT HENVENDELSER OM SØGNING /RESERVERING, HVOR MEDARBEJDERNES BIBLIOTEKSFAGLIGE KOMPETENCER KOMMER I SPIL, SKAL UDGØRE EN STØRRE ANDEL AF HENVENDELSERNE FREMMER.

Kilde: Frontdesk.
Biblioteker, der har registreret henvendelser i det fysiske bibliotek i 2019: Brønshøj, Hovedbiblioteket, Husum, Vanløse, Solvang, Sydhavnen, Valby, Vigerslev, Øbro Jagtvej, Ørestad og Østerbro.

Henvendelsesflyt

Mange henvendelser i biblioteket er ikke et mål i sig selv. Tværtimod er det intentionen at indrette bibliotekerne, så borgerne kan betjene sig selv. Det giver et mere fleksibelt bibliotekstilbud, som langt de fleste borgere er glade for. Samtidig frigiver det tid til at betjene de borgere, der har mest brug for det.

Eksempelvis kan bedre skiltning i bibliotekerne nedbringe antallet af henvendelser om guidning, mens et nyt brugervenligt print- og kopisystem gør borgerne i stand til selv at kunne printe og kopiere uden at skulle spørge om hjælp hos en medarbejder.

Det er ambitionen, at spørgsmål om lånerforhold, gebyrer og lignende flyttes fra biblioteksrummet til Biblioteket Online eller hjemmesiden.

I Biblioteket Online er det målet at flytte henvendelser fra mail til telefon eller skærmopkald, så borgerne får afklaring på deres spørgsmål med det samme. Spørgsmål, som hyppigt stilles til Biblioteket Online, bliver en del af FAQ-sektionen på hjemmesiden, så andre borgere med samme spørgsmål nemt kan finde svaret.

Ved at arbejde med henvendelsesflyt sikrer vi, at betjeningen – både i biblioteksrummet og i Biblioteket Online – udnyttes mest muligt til at afklare biblioteksfaglige henvendelser fra borgerne.

A photograph of two elderly women sitting at a desk. The woman on the left is wearing a yellow t-shirt and black-rimmed glasses, looking towards the right. The woman on the right is wearing a plaid shirt and glasses, looking down at a laptop. The background shows a bright window with blinds.

Det digitale bibliotek

Biblioteket Online

I et moderne bibliotekstilbud er det afgørende med gode digitale løsninger og services. I København står Biblioteket Online for den digitale betjening af borgere i hele byen.

I 2019 fik Biblioteket Online 5.900 henvendelser på mail. Det er 2.200 mails færre end i 2018. Faldet skal ses i lyset af en stigning på 12 pct. i antallet af telefoniske henvendelser fra 2018 til 2019. Biblioteket

Online har i 2019 modtaget **32.000** henvendelser pr. telefon og straksafklaret 98 pct. af dem.*

Ovenstående vidner om et positivt henvendelsesflyt, hvor borgerne hurtigere får afklaring på deres spørgsmål, samtidig med at bibliotekerne bruger færre ressourcer. Det er nemlig mindre ressourcekrævende at besvare telefonopkald end at svare på mails.

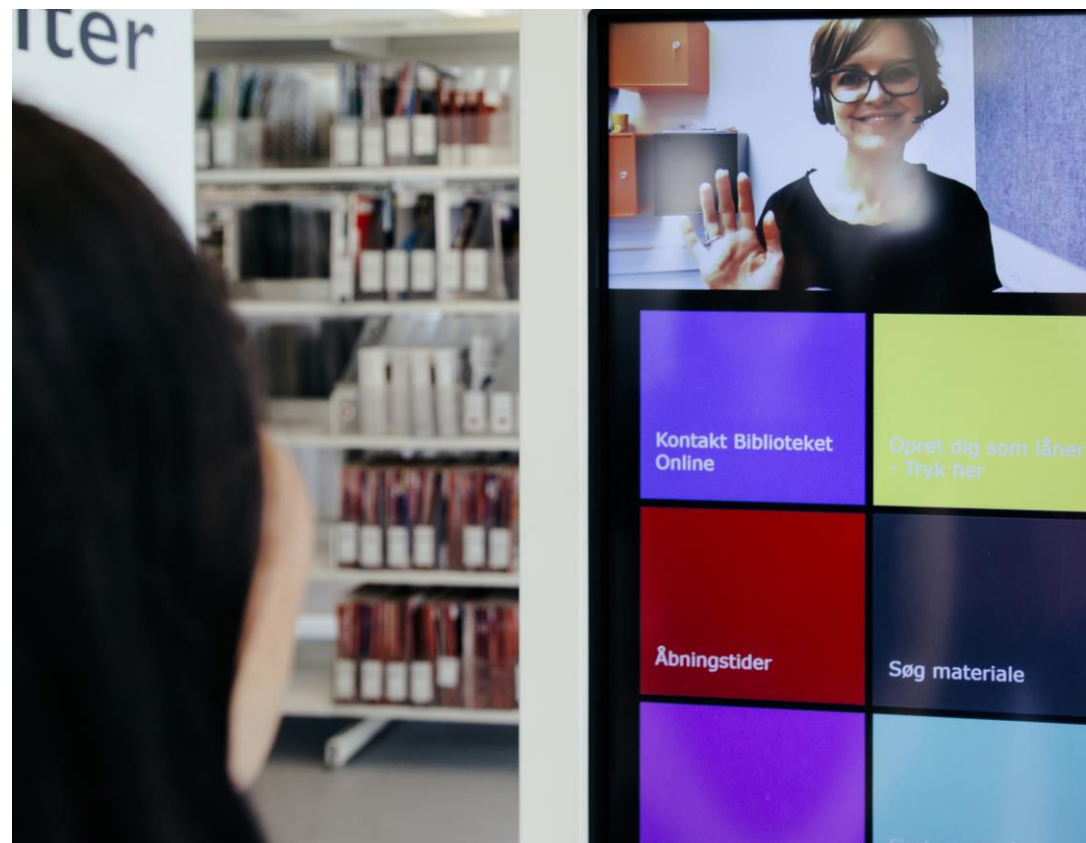
Faldet af mailhenvendelser skal desuden ses i lyset af den nyudviklede hjælpeside på hjemmesiden, som besvarer de spørgsmål, som flest borgere henvender sig med. Hjælpesiden er et eksempel på, hvordan Københavns Biblioteker hjælper borgerne med at hjælpe sig selv.

Skærme til selvbetjening og digitalt værtskab

På alle biblioteker er der sat skærme op, hvor borgere kan kontakte Biblioteket Online via videoopkald. Biblioteket Online modtog 6.800 skærmopkald i 2019, hvilket er 5 pct. færre end i 2018. Skærmene bruges desuden flittigt til at søge og reservere bøger, til at tjekke åbningstider og finde information om kommende arrangementer.

På baggrund af erfaringer med eksisterende skærme undersøges det, om nogle skærme kan placeres mere centralt i biblioteksrummet for at synliggøre det digitale værtskab i biblioteksrummet yderligere.

*Straksafklaring betyder, at borgeren ikke omstilles til andet sted, men får svar på sit spørgsmål og løst sin udfordring i selve samtalen med en medarbejder fra Biblioteket Online.

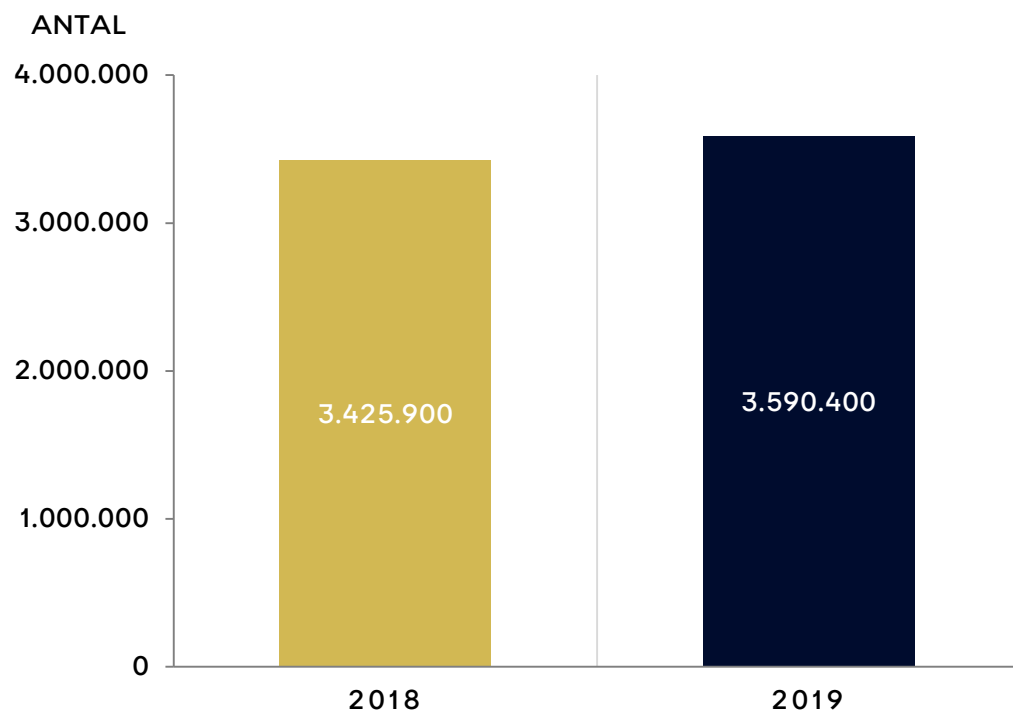

Biblioteket Online er...

et servicetilbud til borgerne i København. Her kan borgerne stille spørgsmål og få hjælp på telefon, skærmopkald og mail, hjemmefra og på biblioteket. Biblioteket Online er klar til at hjælpe borgerne mandag-torsdag kl. 8-20, fredag kl. 8-18, og lørdag kl. 10-14.

Besøg på bibliotekshjemmeside

DER VAR I 2019 OVER 3,59 MIO. BESØG PÅ KØBENHAVNS BIBLIOTEKERS HJEMMESIDE. ANTAL BESØG PÅ HJEMMESIDEN ER STEGET MED 5 PCT. FRA 2018 TIL 2019. I TAKT MED AT APP'EN BLIVER MERE OG MERE POPULÆR, FORVENTES ANTALLET AF HJEMMESIDEBESØG AT FALDE.

Kilde: www.danmarksbiblioteksindex.dk

Besøg på bibliotekshjemmeside inkluderer besøg på hjemmesiderne: bibliotek.kk.dk, skriveopgave.dk og litteraturlisteautomaten.dk

Bibliotekernes app

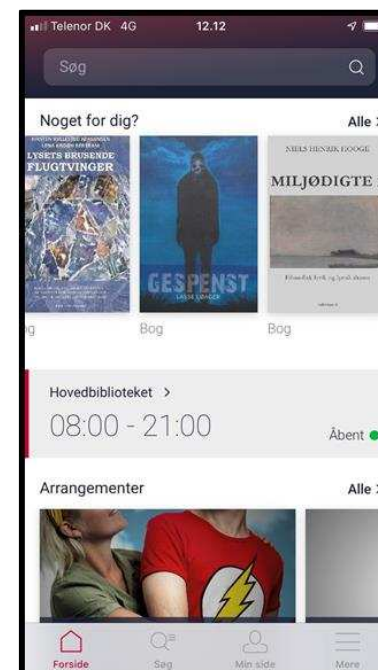
“Et digitalt tilbud, der giver nem adgang til bibliotekets litteratur og bruges af mange københavnere.” Sådan lyder målsætningen for fokusområdet *Det digitale Bibliotek* i *Biblioteksplanen 2019-2023*. Bibliotekernes app *Biblioteket* er et centralt redskab til at nå denne målsætning.

App'en er en kommunal indgang til bibliotekets fysiske og digitale tilbud, der baserer sig på nationale løsninger. Når borgerne først er logget på én gang, er der fremover nem adgang til at fremsøge og reservere bøger.

Selvom hjemmeside og app udvikles nationalt, kan indholdet tilpasses, så borgerne i København kun møder indhold, der er relevant for københavnere.

Ved udgangen af 2019 var der **15.000** månedlige brugere af app'en i København. Det er en stigning på 119 pct. i forhold til det månedlige brugerantal i starten af året.

Den store stigning skyldes blandt andet en bydækkende kampagne for app'en i efteråret 2019 med brug af plakatskærme samt topbanner og artikler på hjemmesiden.

Nyhedsbreve og digitale forløb

I det digitale bibliotek arbejdes der med at inspirere borgerne til at læse mere gennem god digital formidling. En indsats i den forbindelse er nyhedsbreve og digitale forløb.

Københavns Biblioteker har fire nyhedsbreve, som borgerne har mulighed for at tilmelde sig: *Nyt på hylderne*, *Dit børnebibliotek anbefaler*, *Litterær Luksus* samt *Bag om København*. Når borgerne tilmelder sig, modtager de løbende nye boganbefalinger og artikler, der inspirerer til mere læsning inden for det pågældende emne.

I december 2019 var der i alt **9.200** abonnenter på de fire nyhedsbreve. Til sammenligning har Litteratursidens landsdækkende nyhedsbrev 5.000 abonnenter.

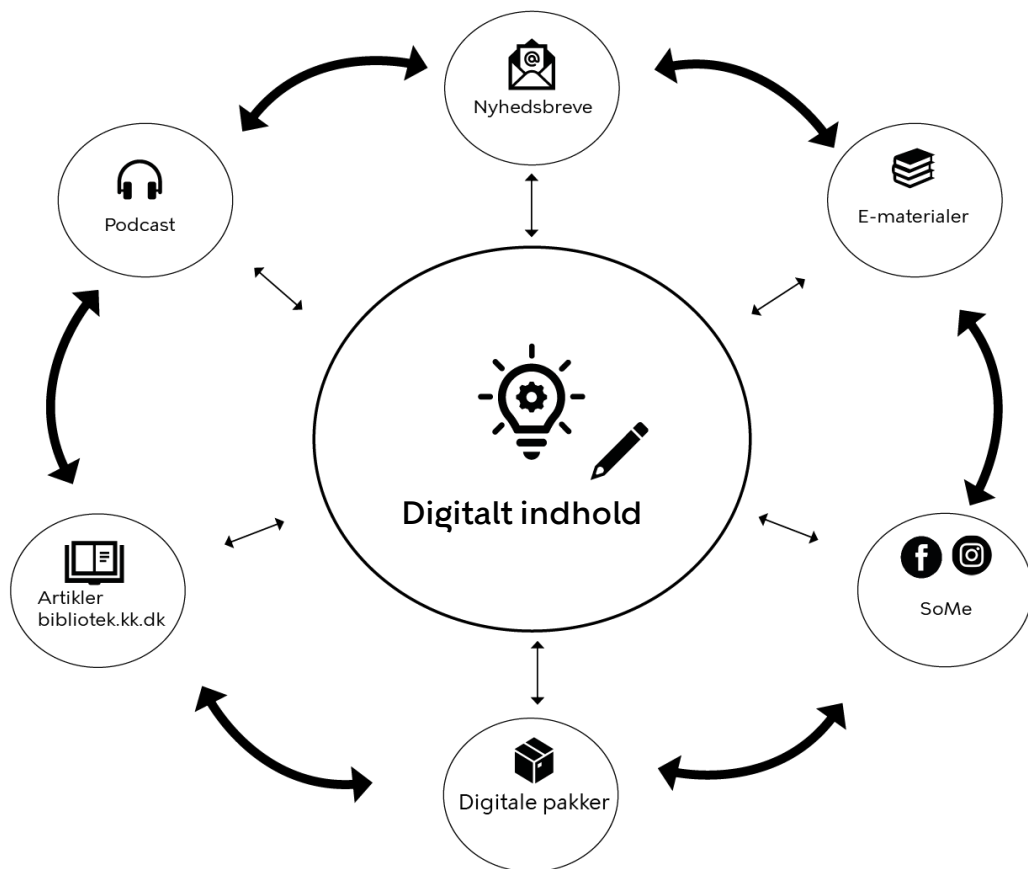
Digitale forløb

I tillæg til nyhedsbrevene tilbyder Københavns Biblioteker også en række digitale forløb, som borgere kan tilmelde sig. Med digitale forløb som fx *Kend din krimi* og *Opera for alle*, modtager borgerne i en begrænset periode en række mails, der inspirerer dem til at dykke ned i et emne eller en genre og den litteratur, der knytter sig hertil.

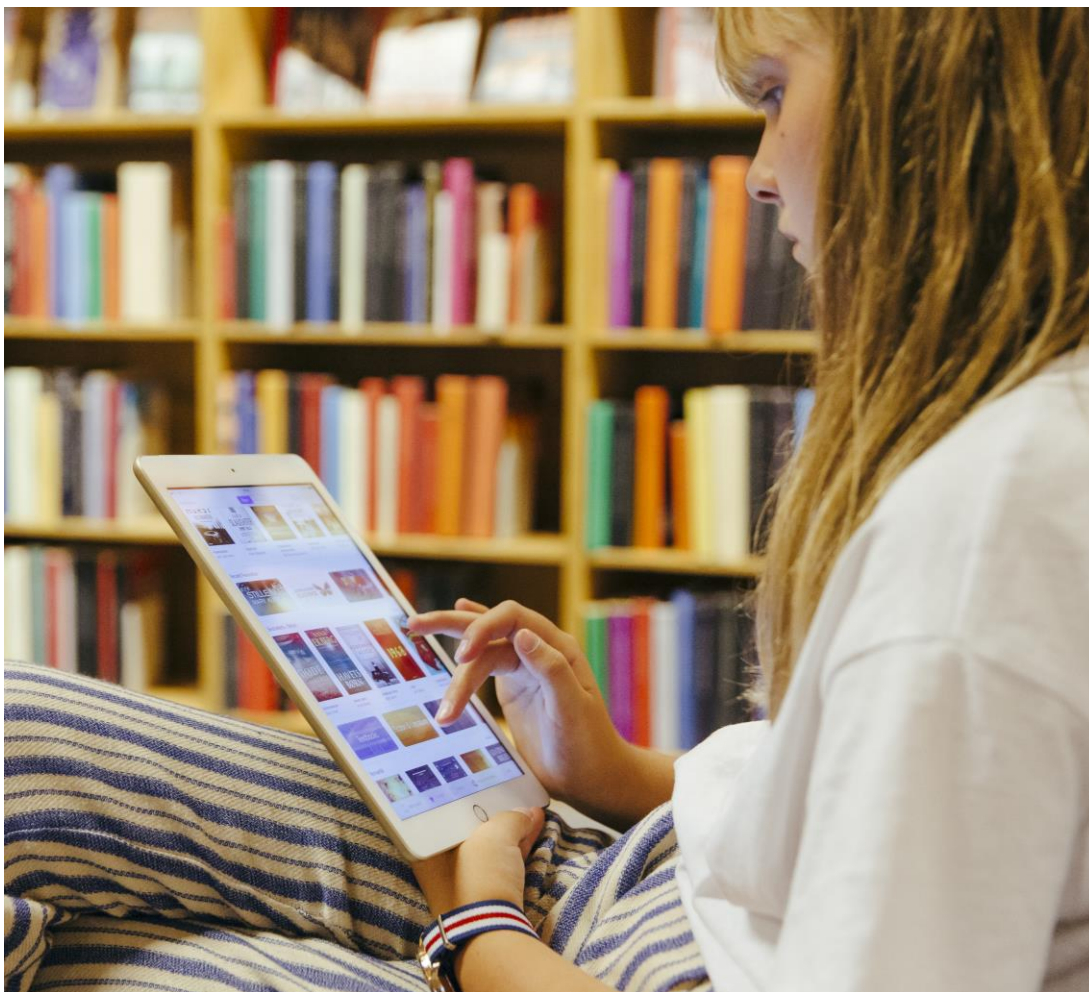
I 2019 lavede Københavns Biblioteker otte nye digitale forløb, og i 4. kvartal 2019 var der i gennemsnit 270 nye tilmeldinger til digitale forløb pr. måned.*

Det er ambitionen fremover at koble den digitale formidling tættere på det fysiske bibliotek ved fx at lave digitale forløb, der tematisk har samme indhold som arrangementer og bogudstillinger i det fysiske bibliotek.

*Der er her ikke tale om unikke brugere, da en borger godt kan tilmelde sig flere forskellige nyhedsbreve og digitale forløb.

Koordinering på tværs af digitale kanaler sikrer, at det digitale indhold når ud til flest mulige brugere

eReolen

I 2019 fortsatte de seneste års stigning i udlånet af digitale bøger fra eReolen. I København blev der i 2019 udlånt 432.800 e-bøger og netlydbøger, hvilket er **35 pct.** flere end i 2018.

De seneste års udlånsstigninger skyldes ikke mindst en god og konstruktiv dialog på landsplan mellem eReolen og forlagsbranchen. Der bliver hvert år flere bogtitler tilgængelige på eReolen, hvilket bidrager til, at flere borgere får øjnene op for eReolen. I 2019 steg antallet af tilgængelige bogtitler med 22.000 titler, så der i januar 2020 var ca. 63.000 titler at vælge imellem.

Nye forlagsaftaler

Hvert år indgår eReolen nye aftaler med forlagene om vilkår og priser. For en kommune var gennemsnitsprisen pr. digitale udlån i 2019 11,42 kr. Prisen på et udlån afhænger af, hvilken aftale eReolen har indgået med det pågældende forlag. Nogle aftaler indebærer pris pr. udlån, mens andre er abonnementsordninger, hvor bibliotekerne betaler en fast pris uanset antal udlån.

De seneste år har gennemsnitsprisen pr. udlån været faldende, og den forventes at falde yderligere med forlagsaftalen for 2020. Det skyldes blandt andet, at eReolens betaling for et e-bogsudlån ikke længere beror på, hvorvidt en e-bog er udlånt, men om e-bogen rent faktisk er blevet åbnet af borgeren.

Selvom gennemsnitsprisen pr. udlån falder, så stiger den samlede udgift til digitale bøger for bibliotekerne, fordi udlånstallet er stigende. I de kommende år vil det derfor være nødvendigt at se på materialebudgettet, hvis Københavns Biblioteker fortsat skal tilbyde borgerne gode muligheder for at låne e-bøger og netlydbøger uden at nedprioritere indkøb af fysiske bøger.

Nationale digitale udlån

NEDENFOR SES ET OVERBLIK OVER DE KOMMUNER, SOM HAR FLEST DIGITALE UDLÅN AF E-BØGER OG NETLYDBØGER PR. 1.000 INDBYGGERE. TABELLERNE VISER, AT DER ER STADIG ER POTENTIALE FOR FORBEDRING FOR KØBENHAVNS BIBLIOTEKER, SELVOM DET DIGITALE UDLÅN ER STEGET MEGET DE SENESTE ÅR.

Top 3 sammenholdt med Københavns Biblioteker

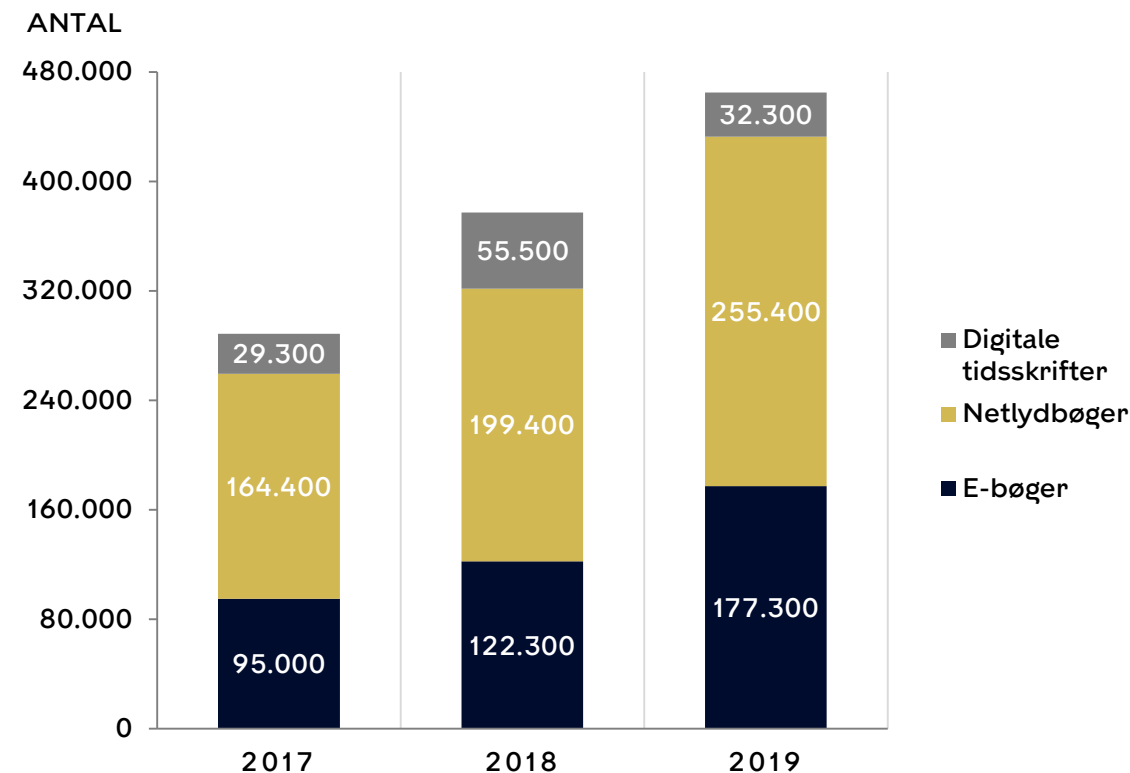
Bibliotek	Udlån af e-bøger pr. 1.000 indbyggere i 2019
Aalborg Bibliotek	717,6
Viborg Bibliotek	615,9
Gladsaxe Bibliotek	591,3
Københavns Biblioteker	282,7

Bibliotek	Udlån af netlydbøger pr. 1.000 indbyggere i 2019
Viborg Bibliotek	823,7
Silkeborg Bibliotek	775,5
Ballerup Bibliotek	743,6
Københavns Biblioteker	407,2

Kilde: netbib.dk (inkl. eReolen GO!)
I København kan borgere låne op til tre e-bøger og tre netlydbøger pr. måned på eReolen.

Digitale udlån

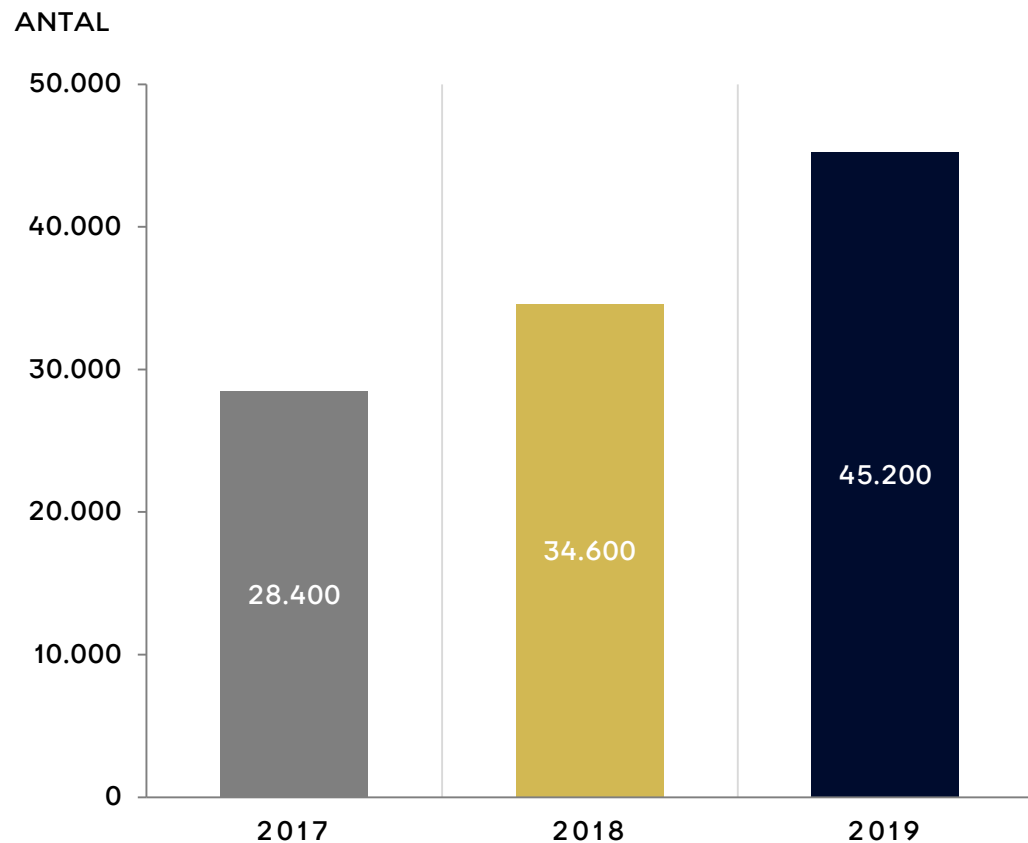
DET SAMLEDE DIGITALE UDLÅN ER STEGET 23 PCT. FRA 2018 TIL 2019. UDLÅN AF DIGITALE BØGER ER DE VIGTIGSTE DIGITALE UDLÅN PGA. BIBLIOTEKERNES PRIORITERING AF LITTERATUR. UDLÅNET AF DIGITALE TIDSSKRIFTER ER FALDET 42 PCT. I 2019. ÅRSAGEN ER BL.A. ET MEGET HØJT UDLÅN I 2018 GRUNDET EN VELLYKKET KAMPAGNE.

Kilde: eReolen.dk (inkl. eReolen GO!) samt RB Digital
I København kan borgere låne op til tre e-bøger og tre netlydbøger pr. måned på eReolen.

Unikke lånere af E-bøger

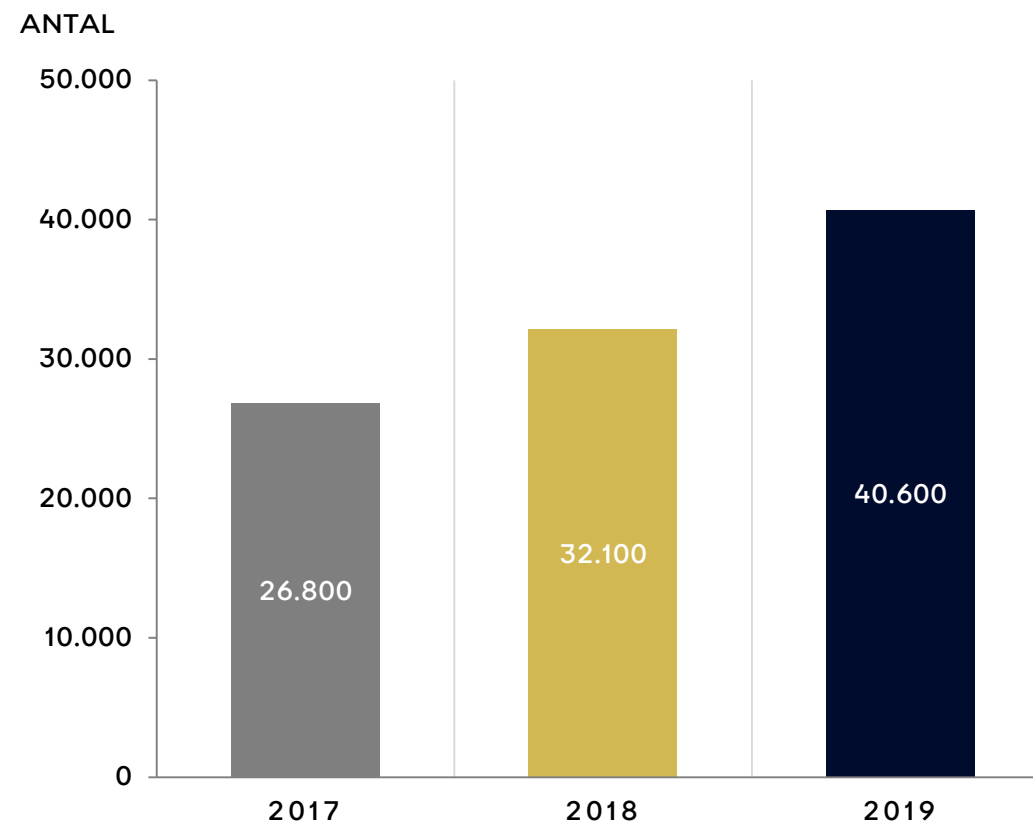
FRA 2018 TIL 2019 ER ANTALLET AF UNIKKE LÅNERE PÅ EREOLEN OG EREOLEN GO! STEGET MED 31 PCT. PÅ EN GENNEMSNITLIG MÅNED I 2019 BLEV DER UDLÅNT 1,8 E-BØGER PR. LÅNER.

Kilde: eReolen.dk
Lånere er både fra eReolen og eReolen GO!

Unikke lånere af netlydbøger

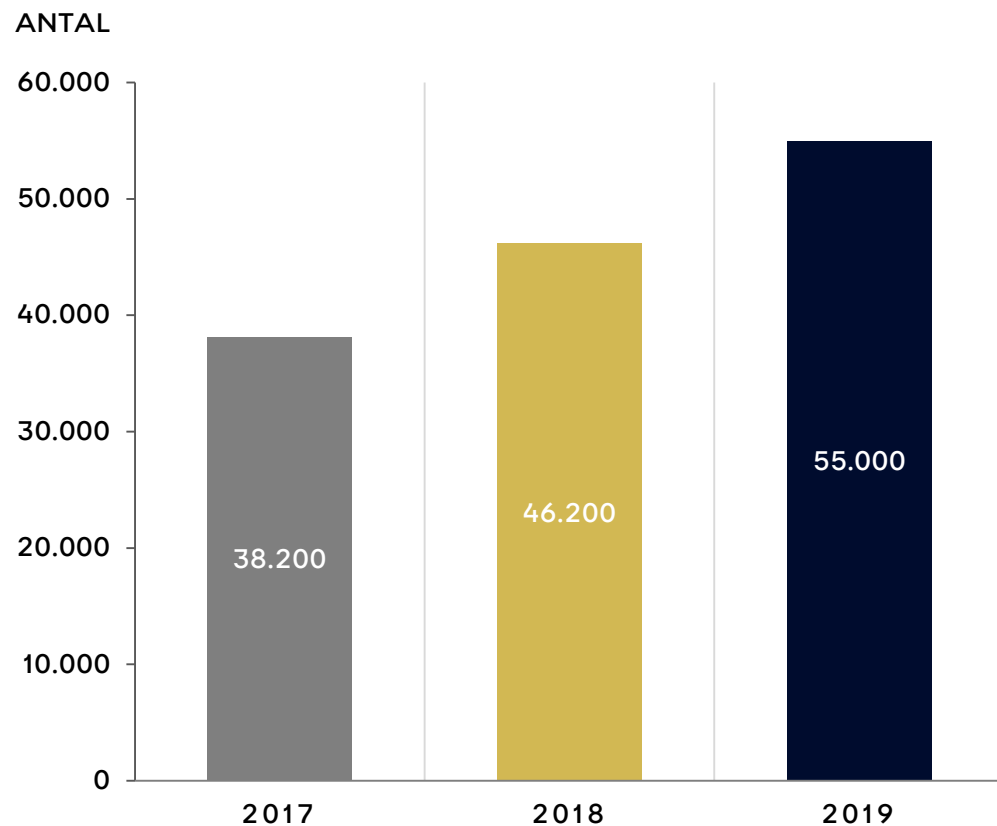
FRA 2018 TIL 2019 HAR DER VÆRET 27 PCT. FLERE UNIKKE LÅNERE AF NETLYDBØGER. PÅ EN GENNEMSNITLIG MÅNED I 2019 BLEV DER UDLÅNT 2,2 NETLYDBØGER PR. LÅNER.

Kilde: eReolen.dk
Lånere er både fra eReolen og eReolen GO!

Unikke lånere på Filmstriben

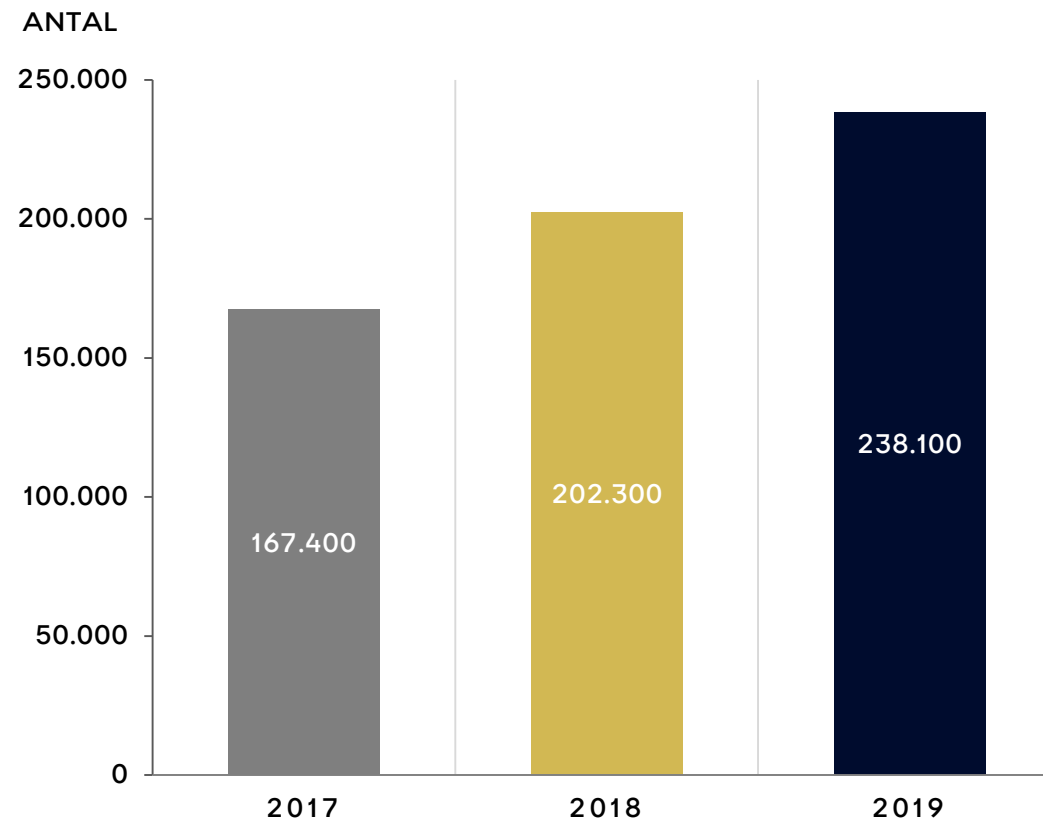
FRA 2018 TIL 2019 ER ANTALLET AF UNIKKE LÅNERE PÅ FILMSTRIBEN STEGET MED 19 PCT.

Kilde: conman.dbc.dk/filmstriben
I København kan borgere låne op til tre film pr. måned på Filmstriben.

Udlån på Filmstriben

FRA 2018 TIL 2019 HAR DER VÆRET 18 PCT. FLERE UDLÅN AF FILM PÅ FILMSTRIBEN.

Kilde: conman.dbc.dk/filmstriben
I København kan borgere låne op til tre film pr. måned på Filmstriben.

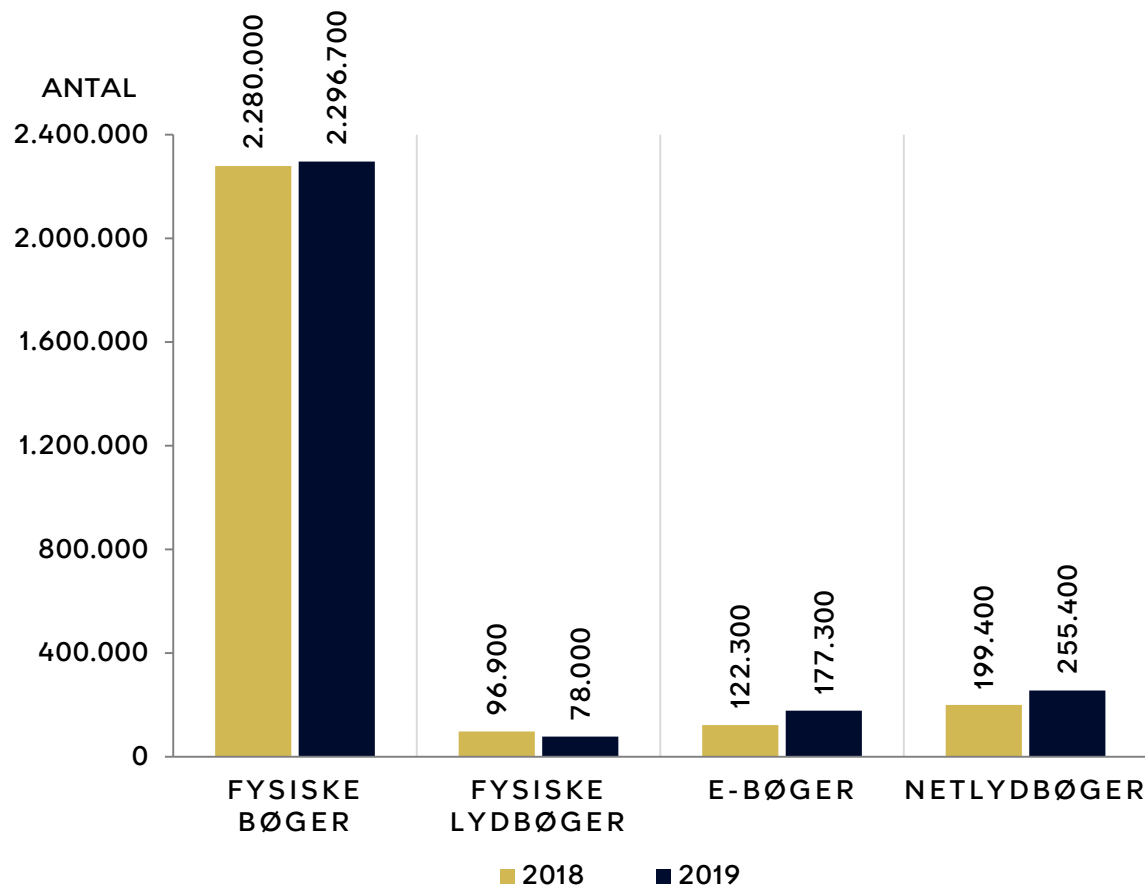

Litteratur og læsning

Fysiske og digitale bogudlån

GRAFEN VISER ANTALLET AF FYSISKE OG DIGITALE BOGUDLÅN I 2019. DET DIGITALE BOGUDLÅN UDGØR 15 PCT. AF DET SAMLEDE BOGUDLÅN.

Fysiske bogudlån pr. bibliotek (i 1.000)

TABELLEN ANGIVER UDLÅNET AF FYSISKE BØGER OG FYSISKE LYDBØGER PÅ KØBENHAVNS BIBLIOTEKER MED PUBLIKUMSADGANG.

Enhed	Bibliotek	Fysiske bogudlån pr. bibliotek (i 1.000)	Procentvis udvikling i forhold til 2018
Hovedbiblioteket	Hovedbiblioteket	304	-7,2 %
Kultur N	BIBLIOTEKET	140	-3,3 %
	Blågården	86	4,5 %
	Brønshøj	123	-2 %
	Nørrebro	146	1,4 %
	Husum	43	0,2 %
	Tingbjerg	24	-
Kultur V	Vesterbro	159	-2,3 %
	Vanløse	142	-1,5 %
	Valby	156	1,1 %
	Sydhavnen	70	3,5 %
	Vigerslev	43	2,3 %
Kultur S	Islands Brygge	93	9,3 %
	Sundby	136	-3,7 %
	Christianshavn	84	5,1 %
	Sølvang	48	4,7 %
	Bibliotekshuset	115	3,1 %
	Ørestad	88	0,3 %
Kultur Ø	Øbro Jagtvej	148	-2,5 %
	Østerbro	181	2,0 %

Kilde: Cicero (udlaan) og eReolen.dk (inkl. eReolen GO!). *Fysiske og digitale bogudlån*; baseret på udlån af monografier i papirform og cd (inkl. fjernudlån, Københavns Fængsler, Rigshospitalet, mf.) samt digitale udlån af e-bøger og netlydbøger. Kommentarer til *Fysiske bogudlån pr. bibliotek*, der kan have påvirket bogudlånet: **Vesterbro** - problemer med elevatoren i løbet af året. Borgerservice på **Hovedbiblioteket** og **Valby** lukkede i hhv. juni og april. Ombygning og indskrænket børnebibliotek på **Hovedbiblioteket** i nov-dec. **Sydhavnen** - lukket 11-14. juni og længere periode m. ombygning. **Vigerslev** - lukket i uge 44-45. **Sundby** - delvist lukket i 2 uger og helt lukket i 4 uger pga. ombygning. **Tingbjerg** åbnede i oktober 2018, og procentvis udvikling er derfor udeladt.

Lånere

I 2019 var der **222.200** aktive lånere på Københavns Biblioteker. Aktive lånere har brugt enten det fysiske eller digitale bibliotek eller begge dele inden for det sidste år ved at låne, aflevere, reservere, booke eller logge ind på bibliotekets hjemmeside.

Blandt lånerne er 45.200 unikke lånere af e-bøger samt 40.600 unikke lånere af netlydbøger.* Disse lånere kan både være lånere af fysiske bøger og digitale bøger eller udelukkende af digitale bøger.

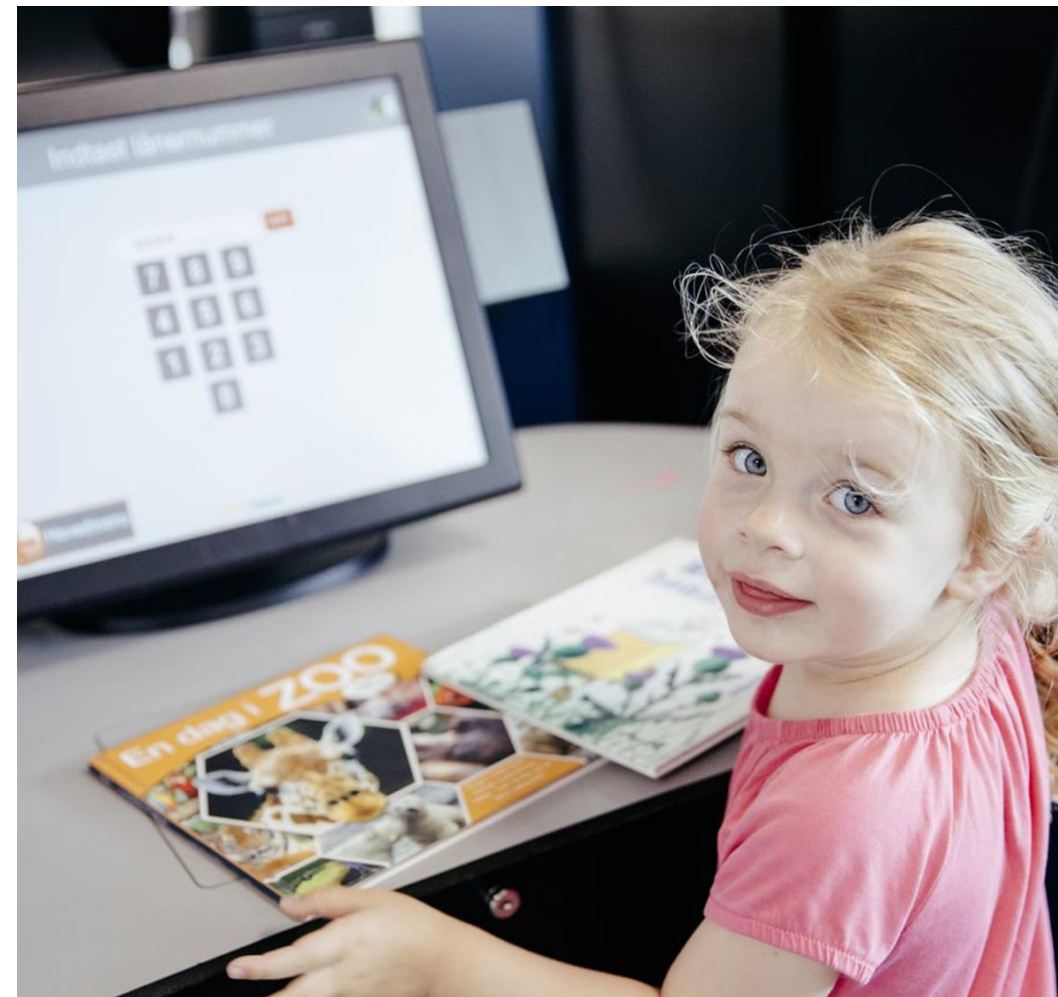
De digitale udlån fordeler sig på flere lånere end udlån af fysiske bøger, når antal lånere sammenholdes med antal udlån. Med til den historie hører, at både fysiske og digitale lånere kan låne bøger til andre end sig selv. Særligt blandt lånere af fysiske bøger er det normalt, at et familiemedlem låner bøger til hele familien. Dette er mindre udbredt på eReolen, hvor en låner i 2019 højst kunne låne tre e-bøger og tre netlydbøger pr. måned i København.

Flere børnelånere i fremtiden

Som lånere får børn en tættere tilknytning til biblioteket, end hvis bøgerne bliver lånt af forældre. Derfor vil bibliotekerne arbejde for, at flere børn bliver registrerede børnelånere i København end de nuværende ca. 24.000 børnelånere årligt.

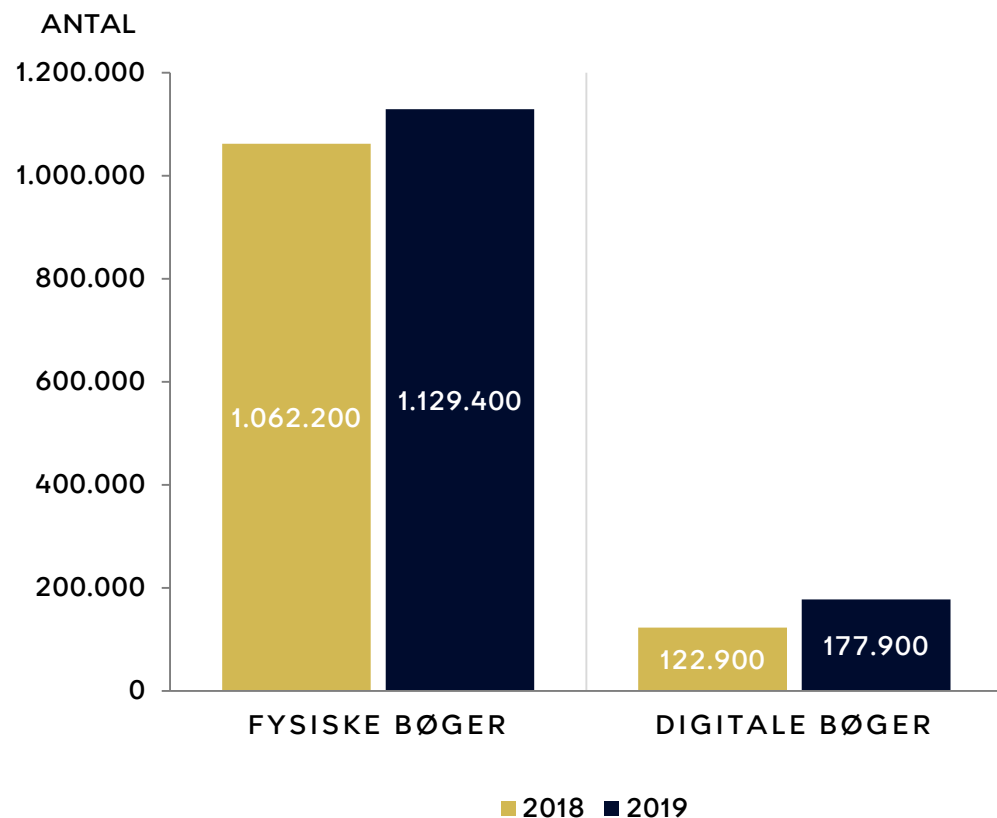
En ny landsdækkende app, der gør det nemt og sjovt for børn at søge efter bøger, lanceres i 2021. App'en vil gøre det endnu mere attraktivt for børn at være lånere og dermed øge børnenes tilknytning til biblioteket.

* En låner kan både låne e-bøger og netlydbøger, og derfor kan unikke lånere af hhv. e-bøger og netlydbøger kan ikke lægges sammen til en total af aktive lånere af digitale bøger.

Udlån af børnebøger

DER ER I ALT UDLÅNT 1.13 MIO. FYSISKE BØRNEBØGER OG 177.900 DIGITALE BØRNEBØGER I 2019. DIGITALE BØRNEBØGER UDGØR 14 PCT. AF DET SAMLEDE UDLÅN AF BØRNEBØGER.

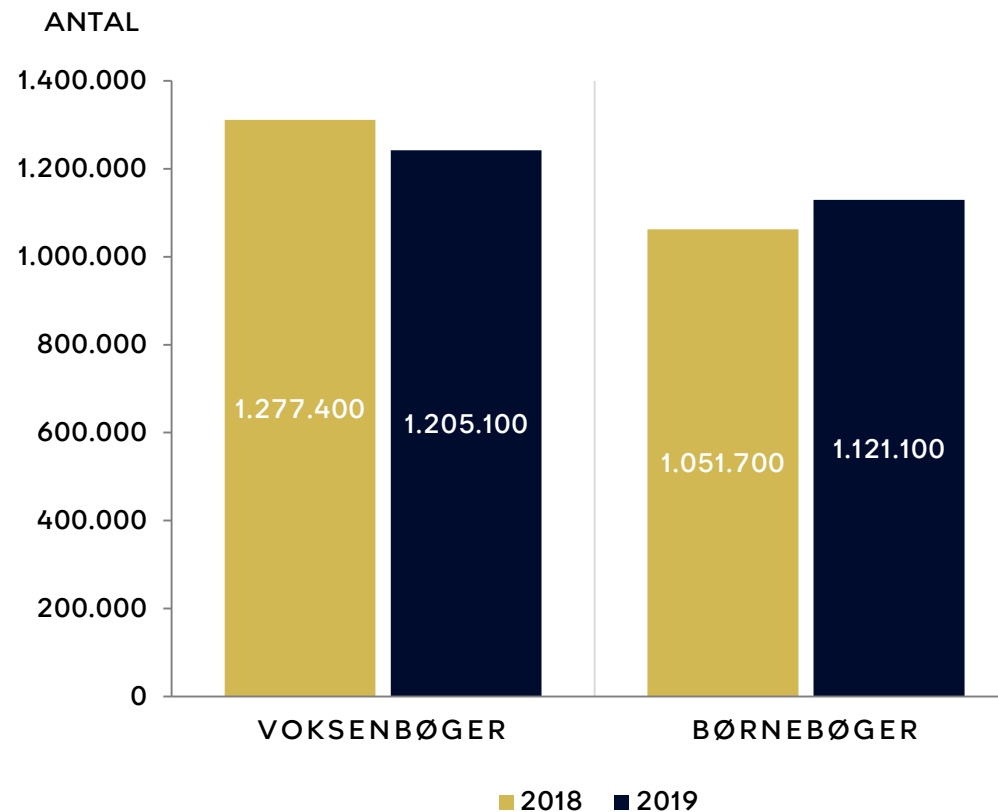

Kilde: Cicero (udlaan) og eReolen.dk (inkl. eReolen GO!)

Grafen er baseret på udlån af fysiske børnebøger for filialerne, der indmeldes til DST. Fysiske bøger består af bøger og fysiske lydbøger. Digitale bøger består af e-bøger og netlydbøger.

Fysiske udlån: Børne- og voksenbøger

UDLÅN AF FYSISKE BØRNEBØGER UDGØR 48 PCT. AF DET SAMLEDE FYSISKE BOGUDLÅN I 2019. UDLÅNET AF DE FYSISKE BØRNEBØGER ER STEGET MED 6 PCT. FRA 2018 TIL 2019.

Kilde: Cicero (udlaan).

Udlån af fysiske bøger for filialer, der indmeldes til DST. Fysiske bøger består af bøger og fysiske lydbøger. En mindre andel af udlånene kan ikke klassificeres som børne- eller voksenudlån. Disse indgår ikke i statistikken.

Læseklubber

Læseklubber er en oplagt mulighed for at facilitere gode fællesskaber på bibliotekerne, der tager udgangspunkt i litteratur og læsning.

På tværs af 19 biblioteker har der været ca. **110** aktive læseklubber i 2019, og de har tilsammen mødtes over 1.000 gange på bibliotekerne. I gennemsnit har der været 7 deltagere pr. læseklub pr. gang. Der har i 2019 været en stigning i antallet af læseklubarrangementer i forhold til 2018, men et fald i gennemsnitligt antal deltagere pr. læseklub.

For at gøre det nemt og enkelt at have en læseklub er der på mange biblioteker lokaler eller områder, som er særligt indrettet til at huse læseklubber. Der indkøbes desuden læseklubsæt af udvalgte bogtitler, som sikrer, at alle medlemmer af en læseklub kan læse samme bog på samme tidspunkt.

Læseklubberne er bibliotekernes mest populære klub/café målt på antal deltagere i alt efterfulgt af sprogklubber og lektiecaféer. På fire biblioteker blev der i 2019 afholdt i alt ca. 700 sprogcaféer med samlet over 5.500 deltagere, og på seks biblioteker blev der afholdt ca. 390 lektiecaféer med samlet knap 4.800 deltagere.

Selvom læseklubber allerede er den mest populære klub/café, er det med biblioteksplanen en ambition, at der fremover skal etableres endnu flere læseklubber på de københavnske biblioteker.

Kilde: Manuel indberetning af bibliotekerne. Idet data indberettes manuelt, skal der tages forbehold for evt. variationer og mangler i indberetningerne.

Arrangementer

Der er i 2019 afholdt over **2.100** arrangementer med over 81.000 deltagere på tværs af Københavns biblioteker.

Over 500 litteraturformidlings- og forfatterarrangementer er der afholdt i alt, hvilket er næsten en fordobling i forhold til 2018. Med den nye biblioteksplan er det ambitionen, at endnu flere arrangementer skal omhandle litteratur i de kommende år.

Der er desuden fokus på at lave faste arrangementsformater, som kan genbruges flere steder i byen. På den måde får borgere i hele byen glæde af det, når der i en bydel udvikles et koncept, som virker godt.

Eksempler på faste formater som kan bredes ud til flere biblioteker er den ugentlige morgensang på Hovedbiblioteket eller konceptet *Lig&Lyt* på Biblioteket Rentemestervej, hvor en forfatter læser op af et endnu ikke-udgivet værk, hvorefter publikum kan stille spørgsmål.

Der er flere fordele ved faste arrangementsformater. Borgerne kender konceptet, og bibliotekerne leverer populære arrangementer af høj kvalitet uden at udtænke et nyt koncept forfra hver gang.

Vi elsker bøger

I marts 2019 løb børnelitteraturfestivalen *Vi elsker bøger* for første gang af stablen med 167 arrangementer fordelt på alle byens biblioteker. Festivalen henvender sig både til børn, forældre og fagprofessionelle (lærere og pædagoger).

Festivalen var en stor succes med forskellige typer af arrangementer - fra kreative workshops, højtlesning og novellekonkurrencer til faglige fyraftensarrangementer om børns læsning.

Kilde: Manuel indberetning af bibliotekerne. Idet data indberettes manuelt, skal der tages forbehold for evt. variationer og mangler i indberetningerne.

Børn og unge

Skolesamarbejde

Københavns Biblioteker har tilsammen haft over 2.500 besøg af skoleklasser i 2019.

Bibliotekerne i Ørestad, Solvang og Tingbjerg er alle kombinerede folke- og skolebiblioteker og tegner sig for lige over 80 pct. af skolebesøgene på Københavns biblioteker i 2019. Her bruger mange skoleklasser dagligt bibliotekernes faciliteter.

På andre biblioteker kommer skoleklasserne oftest på besøg som del af et specifikt læringsforløb eller for at lære om kildekritik og informationssøgning.

Bibliotekerne kommer også på besøg på skolerne. Otte af Københavns biblioteker har i 2019 registreret deres besøg i skoleklasser, og de har samlet været på besøg i **115** skoleklasser.

Bibliotekerne besøger blandt andet skolerne med *Stærk på nettet*, et undervisningsforløb som styrker elevernes kildekritiske sans og deltagelse i online fællesskaber. Undervisningsforløbet oplevede stigende interesse og tilslutning i 2019.

I den nye biblioteksplan er børn og unge en særligt prioriteret målgruppe, og i den forbindelse er skolerne en vigtig samarbejdspartner.

Et succesfuldt samarbejde med skolerne kræver, at skolerne også prioriterer samarbejdet med bibliotekerne. Derfor udarbejdes der i 2020 standardaftaler, som sikrer et ensartet og økonomisk bæredygtigt samarbejde mellem biblioteker og skoler i hele byen.

Fremtidens frilæsning

I 2019 udviklede Københavns Biblioteker guiden *Fremtidens frilæsning*, der skal støtte de pædagogiske læringscentre på skolerne i arbejdet med at tilbyde gode frilæsningssamlinger til eleverne.

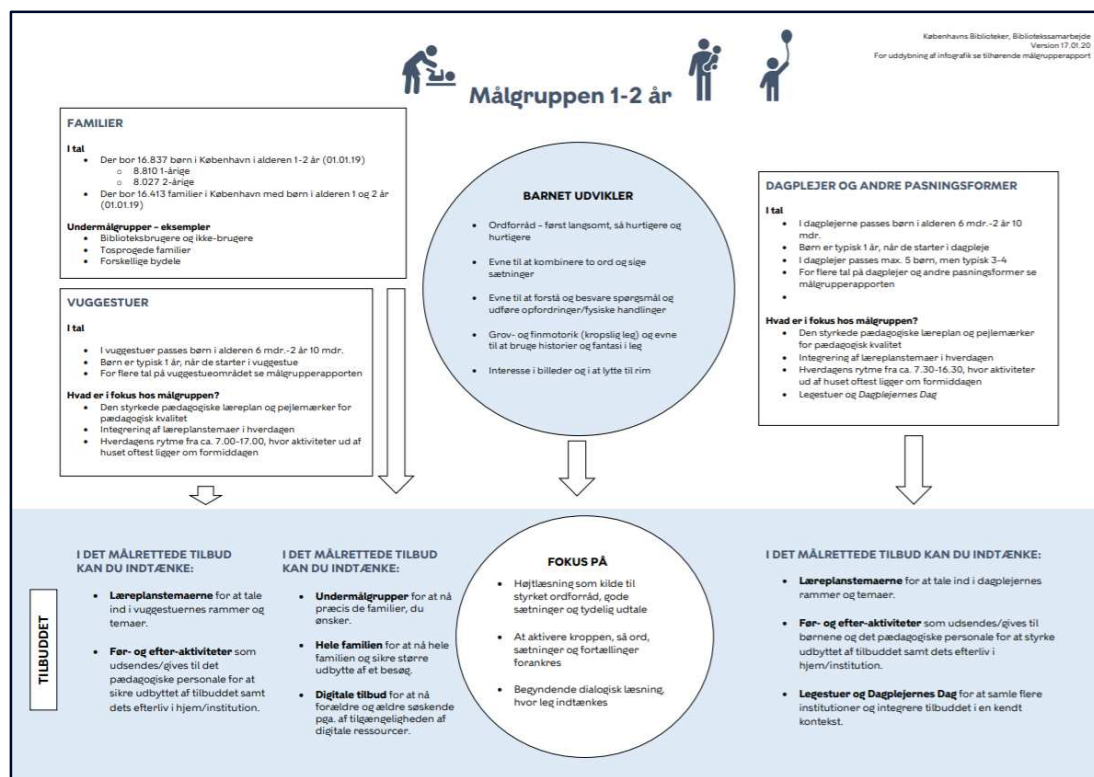
Guiden giver redskaber og anbefalinger til arbejdet med frilæsningssamlinger i forhold til materialevalg, materialepleje og formidling til eleverne. Eksempelvis anbefaler guiden, at en ideel frilæsningssamling består af 12.000 bøger for en skole med 800 elever – svarende til 15 bøger pr. elev.

Fremtidens frilæsning er udviklet i samarbejde med Holbergskolen i København, Tænk tanken Fremtidens Biblioteker samt Gentofte Bibliotekerne og Gribskov Biblioteker.

MÅLGRUPPERAPPORT

1-2 ÅR

Daginstitutioner

I 2019 havde bibliotekerne besøg af daginstitutioner over 1.300 gange. Langt de fleste daginstitutionsbesøg finder sted om formiddagen, hvor daginstitutionerne typisk tager på tur.

Det er vigtigt, at bibliotekerne tager godt imod daginstitutionerne, og derfor prioriterer flere biblioteker, at der på udvalgte formiddage er børnebibliotekarer særligt til betjening af daginstitutioner.

Det er desuden vigtigt, at de fysiske biblioteker i byen har plads til både institutionsbørn og de barnevogne, som de ankommer i. Derfor vil bibliotekerne flere steder udvide børnebibliotekerne, så der bliver bedre plads til daginstitutioner, skoler og børnefamilier.

De seneste år har besøg i daginstitutioner været en prioriteret indsats.

I 2019 har bibliotekerne besøgt **267** daginstitutioner i København. Samarbejdet med daginstitutioner er vigtigt, fordi forskning viser, at tidlige indsatser vedr. sprogstimulering og læselyst har stor indflydelse på børns læsevaner og læsekompetencer senere i livet.*

Målgruppebeskrivelser

I 2019 har Københavns Biblioteker udarbejdet målgruppebeskrivelser af børn i alderen 0-15 år samt de vigtige målgrupper omkring de forskellige aldersgrupper – fra barselsforældrene til børnenes venner og pædagoger.

Målgruppebeskrivelserne er et redskab til at arbejde mere målrettet med børns dannelse, så medarbejderne ved mest muligt om børns udvikling og behov, når der udvikles målrettede tilbud til børn i forskellige aldersgrupper.

*EVA (2013): "Viden, der forpligter" i Bakspejlet 2013, s. 5

Kilde: Manuel indberetning af bibliotekerne. Idet data indberettes manuelt, skal der tages forbehold for evt. variationer og mangler i indberetningerne.

Partnerskaber

Når bibliotekerne laver aktiviteter for børn og unge, gør de det ikke altid alene. Flere biblioteker samarbejder og danner partnerskaber med eksterne parter som fx nogle af Københavns mange civilsamfundsorganisationer.

Lektiecafé i Brønshøj

Det gælder fx Brønshøj Bibliotek, som i efteråret 2019 startede et samarbejde med Ungdommens Røde Kors (URK) om at tilbyde lektiecafé til lokalområdets børn og unge. Lektiecaféen finder sted hver mandag kl. 16-18, hvor børn og unge kan få hjælp til lektierne af engagerede frivillige. Siden opstarten er der dukket ca. 7-12 børn op hver uge til lektiecaféen.

I partnerskabet mellem biblioteket og URK byder biblioteket ind med rammer og faciliteter, mens URK står for at indhente børneattester på de frivillige og koordinere arbejdet i frivilligruppen, som både tæller unge og ældre frivillige.

Minority Talks og Fars legestue

Et andet eksempel på et partnerskab er Hovedbibliotekets samarbejde med foreningen Mino Danmark, som afholder arrangementerne *Minority Talks*. Hovedbiblioteket lægger faciliteter til, mens Mino Danmark står for udvikling og planlægning. De seneste år er der årligt holdt 3-5 arrangementer med 150-500 deltagere pr. gang. I 2020 er der aftalt fire nye arrangementer.

Et andet eksempel på samarbejde er *Fars Legestue* i Vanløse. Sammen med foreningen Far for Livet afholder Kulturstationen Vanløse en legestue, hvor fædre på barsel kan komme og lege med

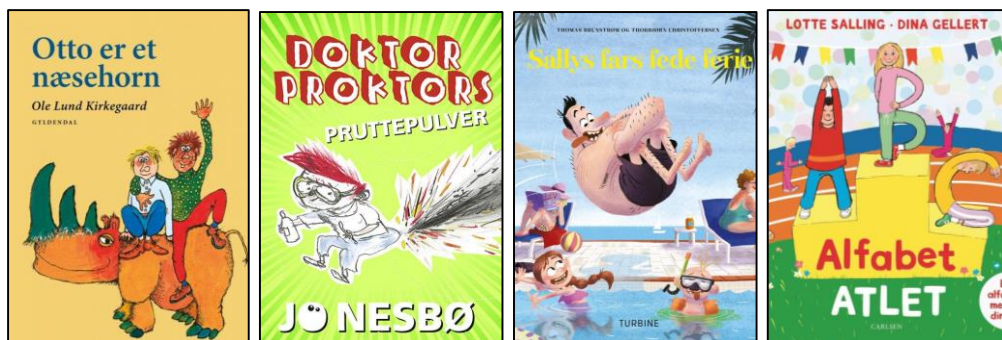
deres børn og samtidig møde andre fædre og snakke med sundhedsplejersken.

Som nævnt i *Biblioteksplanen 2019-2023* vil bibliotekerne i de kommende år opdyrke flere strategiske partnerskaber med henblik på at engagere partnere og borgere mere i udvikling og afvikling af bibliotekernes aktiviteter. Her er det særligt partnerskaber, der vedrører litteratur og læsning, som bibliotekerne vil prioritere.

De første 100

Prioriteringen af børn og unge kommer til udtryk i bibliotekernes materialeindkøb, hvor en stigende del af materialebudgettet investeres i børnebøger. Særligt konceptet *De første 100* har vist sig at være en succesfuld indsats siden opstarten i slutningen af 2018.

Med *De første 100* er der indkøbt en stor mængde kvalitetstitler inden for børnelitteratur, der er udstillet på alle biblioteker. De spændende børnebøger udstilles i stakkevis og frister børn, forældre og bedsteforældre til at låne bøger med hjem.

Klassikere

Nyklassikere

Trendbøger

Skæve titler

Bøgerne er nøje udvalgt og er målrettet børn op til 12 år. Indholdet spænder fra billedbøger til de yngste børn til fantasyromaner til de ældste. Der er både gamle og nye klassikere blandt titlerne, trendbøger med bred appel samt skæve titler, der appellerer til et smallere publikum.

Under børnelitteraturfestivalen *Vi elsker bøger* i marts 2019 blev udstillinger med *De første 100* placeret centralt i biblioteksrummet, og der blev indkøbt bøger, der understøttede festivalens tema, *Fantastiske fortællinger*.

Således spillede materialeindkøb, udstilling og arrangementer sammen på en måde, som bibliotekerne ønsker at gøre meget mere fremover.

Med en månedlig udlånsprocent på ca. **70 pct.** i 2019 har *De første 100* været en stor succes. Konceptet har været stærkt medvirkende til, at udlånet af fysiske børnebøger er steget med 6 pct. i 2019 i forhold til 2018. Denne stigning skal ses i lyset af, at der i en årrække har været et faldende udlån af fysiske materialer på bibliotekerne.

Børnebiblioteker

Københavns Biblioteker vil gøre børn til ivrige læsere gennem fokus på sprog, litteratur og læsning. Børnebibliotekerne rundt omkring i byen bruges allerede flittigt af børnefamilier, daginstitutioner og skoler, og den store brug medfører slitage på de fysiske rammer. Derfor vil bibliotekerne med *Biblioteksplanen 2019-2023* skabe større og bedre fysiske børnebiblioteker i København.

Ny børneetage på Hovedbiblioteket

Med støtte fra Nordea-fonden påbegyndte Hovedbiblioteket i efteråret 2019 en omfattende ombygning af 2. etage. I efteråret 2020 åbner den nye ca. 1.000 m² store etage for børn i alderen 0-12 år.

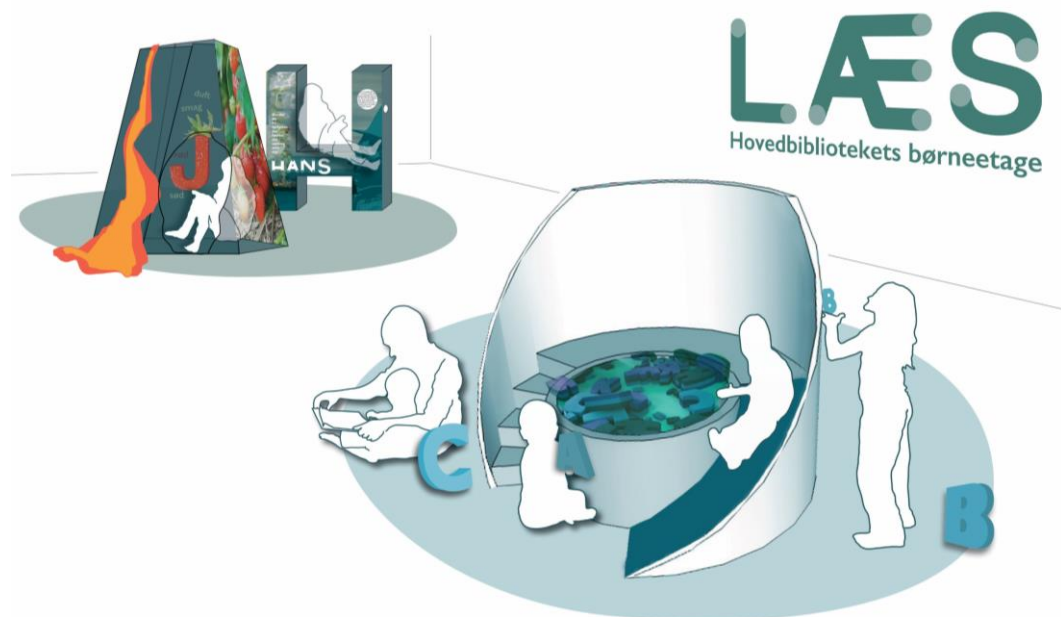
Indretningen af børneetagen er baseret på den nyeste forskning om børns sproglige udvikling. Særligt samspillet mellem en nytænkende formidling af de fysiske børnebøger og en mere legende tilgang til litteratur og sprog har været genstand for udviklingen af etagen.

Modernisering af seks yderligere børnebiblioteker

I efteråret 2019 besluttede Kultur- og Fritidsudvalget at modernisere seks børnebiblioteker forskellige steder i byen i 2020 og 2021. Det drejer sig om børnebibliotekerne på Biblioteket Rentemestervej, Kulturstationen Vanløse, Sundby Bibliotek, Vesterbro Bibliotek, Ørestad Bibliotek og Østerbro Bibliotek.

Moderniseringen betyder blandt andet, at flere materialer flyttes på materialehotel, så der bliver mere plads til børnebiblioteker og udstillinger på bibliotekerne.

Med en ny børneetage på Hovedbiblioteket og seks moderniserede børnebiblioteker er Københavns Biblioteker godt på vej til at understrege prioriteringen af børn og unge i de fysiske biblioteker.

Skitsen fra den nye børneetage på Hovedbiblioteket

Københavns Biblioteker - Aktiviteter og nøgletal 2019
udarbejdet af Københavns Biblioteker
Kultur- og Fritidsforvaltningen

